

Tore Farsund
Borgenveien 170
1388 Borgen

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep,
0030 Oslo

Asker, 11.12.2019

Forslag om utfasing av forsørgingstillegg til alderspensjon i folketrygden – privat høringsvar fra Tore Farsund med vekt på foreslått utfasing av barnetillegg

Som i mitt høringsvar av 09.01.2019 til daværende forslag om endring i offentlig tjenestepensjon (OfTP), tar jeg utgangspunkt i meg selv som født i 1962 (dvs. det årskull som forutsatt lang opptjening, kommer dårligst ut av hele pensjonsreformen), og i denne sammenheng som far med forsørgeransvar for tvillinggutter født i 2013.

Jeg konsentrerer meg derfor om foreslått utfasing av barnetillegg til alderspensjon.

I høringsnotat av 17.09.2019 har ASD gjentatte ganger argumentert som følger (mine understrekninger):

Kapittel 5.3 Barnetillegg, side 14

"Uten lovendring vil barnetillegget fases ut med 1963-kullet. Departementets vurdering er at det ikke bør innføres tillegg til forsørgelse av barn i ny alderspensjon. Videre mener departementet at avviklingen av barnetillegget etter gjeldende rett gir uheldige utslag som følge av store forskjeller i rettighetene til påfølgende årskull, og vurderer en gradvis utfasing over flere årskull som en mer hensiktsmessig løsning, se avsnitt 6."

Kapittel 5.4 Departementets samlede vurderinger, side 14

"Videre mener departementet at avviklingen av forsørgingstillegg etter gjeldende rett, med full virkning fra 1962- til 1963-kullet, gir uheldige utslag som følge av store forskjeller i rettighetene til påfølgende årskull."

Kapittel 5.4 Departementets samlede vurderinger, side 15 (til figur 5)

"Siden forsørgingstillegget til alderspensjonen ikke er gjenstand for den samme vektingen med tideler som benyttes til å fase inn de nye opptjeningsreglene og minstesikring ved garantipensjon, vil forsørgingstillegg til alderspensjonen gis fullt ut til og med 1962-kullet mens 1963-kullet ikke er berettiget et slikt tillegg, jf. knekkpunktet i den grønne linjen fra 1962- til 1963-kullet i figur 5. Det kan oppleves som urimelig for personer på omtrent samme alder med tilsvarende livssituasjon at fødselsåret avgjør om man kan motta forsørgingstillegg eller ikke. Departementet mener derfor at det bør legges opp til en gradvis utfasing av forsørgings-tilleggene over flere årskull, se kapittel 6."

Kapittel 6 Vurderte alternativer for avvikling, side 16

"Departementets vurdering er at det ikke bør innføres tillegg til forsørgelse i ny alderspensjon. Avvikling av forsørgingstillegget krever ingen lovendring. Departementet mener imidlertid at avviklingen av forsørgingstillegget etter gjeldende rett gir uheldige utslag som følge av store forskjeller i rettighetene mellom 1962-kullet og 1963-kullet. I avsnitt 6.1 til 6.3 omtales tre alternative måter å avvikle forsørgingstillegget på."

Kapittel 8 Samlet vurdering og departementets forslag, side 23

"Videre mener departementet at avviklingen av forsørgingstillegg etter gjeldende rett, med full virkning fra 1962-kullet til 1963-kullet, gir uheldige utslag som følge av store forskjeller i rettighetene til påfølgende årskull. Departementet mener derfor at forsørgingstilleggene bør fases ut raskere enn det som følger av dagens regler."

Jeg er i utgangspunktet helt enig i denne argumentasjon fra ASD om at slik forskjellsbehandling gir uheldige og urimelige virkninger mellom årskullene 1962 og 1963. Det bemerkelsesverdige er imidlertid at ASD fremmer dette nå som argument for å fase ut det relativt sett lave barnetillegget til alderspensjon samtidig som ASD overhodet ikke var villig til å høre på eksakt samme argumentasjon i høringsprosessen om endring i OfTP, en endring som vil få langt større langvarig økonomisk betydning for de mange som omfattes enn hva utfasing av barnetillegget vil medføre for langt færre.

Jeg viser i denne sammenheng til SSB-rapport 2018/33 "Reform av offentlig tjenstepensjon" som har som gjennomgangstråd den veldige forskjellsbehandling av påfølgende årskull 1962 og 1963;

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/reform-av-offentlig-tjenstepensjon/id2616475/>

Videre viser jeg til mitt hørings svar av 09.01.2019 til daværende forslag om endring i OfTP der jeg gjennomgående viser til de samme og mange urimelige utslag av forskjellsbehandling som SSB påpeker spesielt mellom årskullene 1962 og 1963;

https://www.regjeringen.no/contentassets/2e07eb2871d34489b97a9b516cb26e08/tore-farsund.pdf?uid=Tore_Farsund

Jeg viser i denne sammenheng også til det jeg skrev i ovennevnte hørings svar av 09.01.2019 (se side 11 og 12) om fjorårets lovendring i nye samordningsregler av offentlig tjenstepensjon med alderspensjon fra folketrygden og at ASD i noenlunde parallell behandlingen av ny tjenstepensjon for offentlig ansatte, med hensyn til opparbeidelse av pensjon ved arbeid etter 67 år, eksepsjonelt snudde sin argumentasjon helt rundt avhengig av hvilke av disse to nye lovbestemmelser som ble behandlet – og avhengig av om det gjaldt årskull til og med 1962 eller fra og med 1963!

ASD fortsetter altså nå i høringsnotatet om utfasing av forsørgingstillegg med sin vilkårlige argumentasjon ved å løfte frem uheldig forskjellsbehandling av påfølgende årskull 1962 og 1963 som et viktig argument for å fase ut barnetillegget – en forskjellsbehandling ASD ikke vektla i det hele tatt ved behandling av de tidligere mer betydningsfulle elementene i pensjonsreformen om samordning av offentlig tjenstepensjon med alderspensjon fra folketrygden samt om ny OfTP.

ASD har følgelig argumentert vidt forskjellig og helt motstridende for de tre foreløpig siste delene av pensjonsreformen:

- Nye samordningsregler for offentlig tjenstepensjon
- Ny tjenstepensjon for ansatte i offentlig sektor
- Utfasing av forsørgingstillegg til alderspensjon i folketrygden

Dette viser hvordan ASD helt gjennomført og systematisk har snudd sin argumentasjon fullstendig rundt avhengig av hvilket utfall departementet har ønsket for de forskjellige elementene av pensjonsreformen. Dette er en saksbehandling som ikke kan karakteriseres som annet enn skandaløs.

Nåværende forslag innebærer at det ikke blir innvilget nye barnetillegg fra 2021. Som nevnt ovenfor er jeg isolert sett enig i argumentene for å fase ut barnetillegg til alderspensjon, men selvfølgelig samtidig uenig i at disse argumenter ikke tilsvarende ble benyttet for øvrige og viktigere tidligere besluttede deler av pensjonsreformen. Samlet sett blir konsekvensene svært urimelige ved at eksempelvis personer som meg selv født i 1962 (med forutsetning lang opptjening) både vil "falle mellom to stoler" ved endring av OfTP og få mindre samlet pensjon enn årskullene både før og etter samtidig som man i tillegg helt vil miste rett til barnetillegg til alderspensjon.

Jeg er klar over at håndteringen av pensjonsreformen er styrt av nåværende politiske ledelse i ASD, men jeg undrer meg samtidig over at det ikke har tilflytt offentligheten noen opplysninger om at fagmiljøer/fagforeninger i ASD har stilt seg faglig kritisk til eget departements oppsiktsvekkende håndtering av de ulike delene av pensjonsreformen.

Slik sett er jeg på det rene med at kritiske hørings svar ikke vil ha noen som helst innvirkning på behandlingen i ASD. Dette hørings svar blir imidlertid å anse som del av mine partsinnlegg i et eventuelt fremtidig søksmål mot Staten (forutsatt at jeg fortsatt er i arbeid i 2025) som følge av klart urimelig og urettferdig forskjellsbehandling i pensjonsreformen av 1962-årskullet i forhold til 1963-årskullet opp mot Grunnloven § 97.

Dette da de veldige forskjellene som følge av pensjonsreformen ikke minst mellom årskullene 1962 og 1963, vil materialisere seg fra 2025 ved at 1963-årskullet da som 62-åringer kan starte uttak av både alderspensjon, tjenestepensjon og det betydningsfulle livsvarige AFP-tillegget samtidig som de kan fortsette å arbeide, noe 1962-årskullet ikke vil kunne gjøre. For å benytte ASD sin egen argumentasjon i denne siste hørings saken gir dette mildt sagt "uheldige utslag som følge av store forskjeller i rettighetene til påfølgende årskull" og det oppleves selvfølgelig "som urimelig for personer på omtrent samme alder med tilsvarende livssituasjon at fødselsåret avgjør om man" kommer til å motta avvikende pensjonsytelser i millionklassen.

Den siste 1 ½ måned har det vært mange mediaoppslag om den såkalte NAV-skandalen pga. håndteringen av sykepenger, pleiepenger og AAP for personer med opphold innen EØS-området. ASD har i denne sammenheng fått mye kritikk, men min klare oppfatning er at den oppsiktsvekkende svake håndteringen i ASD av vesentlige deler av pensjonsreformen må karakteriseres som enda grovere. Dette ikke minst sett hen til den store og langvarige økonomiske betydning i millionklassen dette vil få for oss i de forfordelte fire årskullene 1959 – 1962 som vil bli rammet av den klart urimelige og urettferdige forskjellsbehandlingen.

Med hilsen

Tore Farsund

Dette brev sendes digitalt og har derfor ikke håndskrevet signatur.